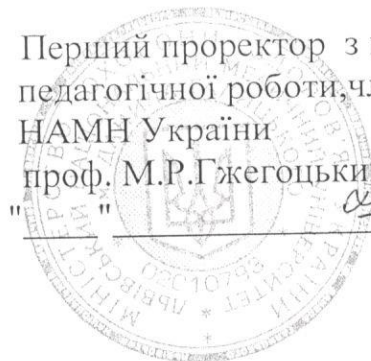

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
Кафедра клінічної лабораторної діагностики

“Затверджую”

Перший проректор з науково-педагогічної роботи, член-кореспондент НАМН України
проф. М.Р.Гжегоцький

[Handwritten signature]

2019 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

стажування зі спеціальності

«ЛАБОРАТОРНА ІМУНОЛОГІЯ»

Обговорено та ухвалено на методичному засіданні кафедри
“04 04” 2019р. протокол № 223

Завідувач кафедри

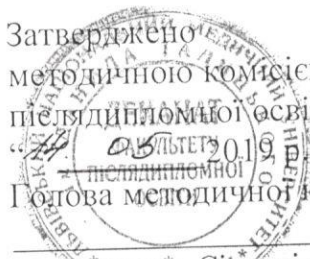
проф., д.мед.н. Лаповець Л.Є.

Затверджено методичною комісією факультету післядипломної освіти
“04 04” 2019р. протокол № 2

Голова методичної комісії

доц., к.м.н. Січкоріз О.Є.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
передатестаційного циклу “Лабораторна імунологія”

Тривалість навчання – 1 місяць (158 годин)

Мета: підготувати лікаря-лаборанта до атестації на певну кваліфікаційну категорію та визначити рівень його знань та умінь відповідно до кваліфікаційних вимог

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Л	П	С	СР	Разом
1.	Організація лабораторної служби.			1		1
2.	Контроль якості лабораторних досліджень			1	2	3
3.	Структура і організація імунної системи	10			2	12
4.	Методи імунологічних досліджень		54	6	32	92
5.	Діагностика патології імунної системи	10		6		16
6.	Імунологія та проблеми СНІДу.				2	2
7.1	Імунопрофілактика інфекційних захворювань				1	1
7.2	Вплив ліків на лабораторні показники				1	1
8.	Іспит			6		6
	Всього	20	54	20	40	134
9.	Додаткові програми		18		4	22
	Всього					156

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
лекцій передатестаційного циклу
зі спеціальності “Лабораторна імунологія”

№	Код	Назва теми	К-ть год
1	3.6. 3.7.	Гуморальні та клітинні фактори природного імунітету. Система комплементу.	2
2	3.8.	Генетичні основи імунної відповіді. Головний комплекс гістосумісності (HLA). Генетика HLA. Специфічне розпізнавання антигену Т- I В-клітинами	2
3	3.10.	Імунологічна толерантність . Природна та набута імунологічна толерантність та механізми її розвитку	2
4	3.12	Імунітет при пересадці органів та тканин	2
5	4.2.	Оцінка імунного статусу.	2
6	5.1.	Вроджені імунодефіцитні стани. Набуті імунодефіцити Принципи діагностики імунодефіцитів.	2
7	5.2.	Імунні гемолітичні анемії, нейтропенії, тромбоцитопенії	2
8	5.3.	Лімфопроліферативні захворювання.	2
9	5.4.	Імунна система при інфекційних захворюваннях, системних хворобах сполучної тканини, при пухлинах, старінні, радіаційному ураженні.	2
10	5.5	Анафілаксія, сенсibiliзація, atopічні захворювання. Алергія. Класифікація алергічних реакцій. Особливості клінічних проявів та методи лабораторної діагностики алергічних захворювань	2
		Всього:	20

Завідувач кафедри клінічної
лабораторної діагностики,
д.мед.н., проф..

Лаповець Л.Є.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
практичних занять передатестаційного циклу
зі спеціальності “Лабораторна імунологія”

№	Назва теми	К-ть год.
1.	Методи дослідження фагоцитарної та метаболічної активності нейтрофілів. Клініко-діагностичне значення.	10
2.	Дослідження активності комплементу та його компонентів. Клінічна оцінка. Діагностичне значення.	8
3.	Інтерлейкіни. Клінічна оцінка. Діагностичне значення.	4
4.	Імуноферментний аналіз	6
5.	Методи дослідження клітинного імунітету. Методи виділення клітин. Кількісне визначення популяцій та субпопуляцій ліфоцитів за допомогою моноклональних антитіл (CD3+, CD4+, CD8+, CD19+, CD16+). Клініко-діагностичне значення.	10
6.	Методи дослідження гуморального імунітету. Кількісне визначення імуноглобулінів. Клінічна оцінка. Діагностичне значення.	10
7.	Методи лабораторної діагностики алергічних захворювань. Методи лабораторної діагностики В-залежних Е-глобулінових фракцій. Клініко-діагностичне значення.	6
8.	Разом:	54

Завідувач кафедри клінічної
лабораторної діагностики,
д.мед.н., проф

Лаповець Л.Є.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
семінарських занять передатестаційного циклу
зі спеціальності “Лабораторна імунологія”

№	Назва теми	К-ть год.
1	Організація лабораторної служби. Організаційні основи роботи імунологічної лабораторії. Контроль якості лабораторних досліджень.	2
2	Імунокомпетентні клітини. Неспецифічні фактори імунної реактивності організму. Методи дослідження неспецифічної резистентності організму.	3
3	Оцінка стану імунної системи. Методи дослідження гуморального імунітету. Імуногенетика та молекулярні основи імунної відповіді.	3
4	Вроджені (первинні) та набуті (вторинні) імунодефіцитні стани (П1). Імунна система людини в екологічно забруднених зонах.	4
5	Алергія. Методи лабораторної діагностики алергічних захворювань.	2
6	Разом :	14
7	Іспит	6
8	Всього:	20

Завідувач кафедри клінічної
лабораторної діагностики,
д.мед.н., проф

Лаповець Л.Є.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
самостійної роботи передатестаційного циклу
зі спеціальності “Лабораторна імунологія”

№	Код	Назва теми	К-ть год
1	2.2.	Контроль якості лабораторних досліджень. Методи статистичної обробки результатів лабораторних досліджень.	2
2	3.1	Структура та функції імунної системи.	2
3	3.6. 3.7.	Гуморальні та клітинні фактори природного імунітету. Система комплементу.	2
4	3.10.	Імунологічна толерантність . Природна та набута імунологічна толерантність та механізми її розвитку	2
5	3.12	Імунітет при пересадці органів та тканин	2
6	4.2.	Оцінка імунного статусу.	26
7	5.4.	Імунологія та проблеми СНІДу	2
8	7.1	Імунопрофілактика інфекційних захворювань	1
9	7.2.	Побічна дія ліків.	1
		Всього:	40

Завідувач кафедри клінічної
лабораторної діагностики,
д.мед.н., проф..

Лаповець Л.Є.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аллергология и иммунология: национальное руководство / под. ред. Р.М. Хаитова, Н.И. Ильиной. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 656 с.
2. Визначення груп крові за системами АВ0, резус та імунних антитіл / Інструкція Міністерства охорони здоров'я України, Київського НДІ гематології та переливання крові, Львівського НДІ патології крові та трансфузійної медицини. – Київ. – 1999.- С. 1-47.
3. Вибрані лекції з лабораторної медицини. Ч. I. Гематологічні дослідження / Л.Є.Лаповець, Г.Б.Лебедь, О.О.Ястремська та ін. – Львів: “Ліга – Прес”, 2014. - 237 с.
4. Вибрані лекції з лабораторної медицини. Ч. II. Загально-клінічні та цитологічні дослідження / Л.Є.Лаповець, Л.Є.Порохнавець, О.Ю.Андрушевська та ін. – Львів : "Ліга - Прес", 2014. - 278 с.
5. Гаранина Е.Н. Качество лабораторного анализа / Под ред. В.В. Меньшикова. - М.: Лабинформ, 1997. – 192 с.
6. Диагностика лимфомы Ходжкина и неходжкинских лимфом у детей. Семинары по гематопатологии (выпуск 17) / Д.Ф.Глузман, В.А.Надгорная, Л.М. Скляренко та ін. . – К.: Діа, 2009 – 32 с.
7. Долгих В.Т. Основы иммунопатологии. – НГМИ. – 1998.- С.204.
8. Дударь Л.В., Петров А.В. Клиническое значение морфофункциональных изменений иммунных клеток крови с цитотоксическим потенциалом при ревматоидном артрите // Імунологія та алергологія. - 2002.- №2.- С.18-22.
9. Иммунология / Под ред. Е.С. Воронина. – М. : Колос-Пресс, 2002. – 408 с.
10. Иммунология и аллергология. Стандарты диагностики и лечения / Под ред. акад. РАМН проф. Р.М.Хаитова.- М. ГЕОТАР, 2001.- 95 с.
11. Казмирчук В.Е. Клиническая иммунология с аллергологией детского возраста / В.Е.Казмирчук, Г.Н. Дранник, Я.В. Ковальчук. – К.: Здоров'я, 1999.- 163 с.
12. Клінічна імунологія та алергологія : навч. осібник / О.М. Біловол, П.Г. Кравчун, В.Д. Бабаджан. – Х.: Гриф, 2011. – 550 с.
13. Клінічна імунологія та алергологія: Підручник / Г.М.Драннік, О.С.Прилуцький, Ю.І.Бажора та ін.; За ред. проф. Г.М. Дранніка. – К.: Здоров'я, 2006. – 888 с.
14. Клінічна та лабораторна імунологія. Національний підручник / Л.В. Кузнецова, В.М.Фролов, П.Г.Кравчун та ін.. – К.: ООО «Поліграф плюс», 2012. – 922 с.
15. Ковальчук Л.В. Клиническая иммунология и аллергология с основами общей иммунологии: учебник / Л.В. Ковальчук, Л.В. Ганковская, Р.Я. Мешкова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 640 с.
16. Коректне проведення імуноферментного аналізу / Інформація «Вітротест» - Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, 2008. - info@vitrotest.com.ua www.vitrotest.com.ua
17. Лебедев К.А., Понякина И.Д. Иммунограмма в клинической практике. Введение в прикладную иммунологию. – М.: Наука, 1990. - 224 с.
18. Мошкин А.В. Обеспечение качества в клинической лабораторной диагностике / А.В. Мошкин, В.В. Долгов. - М.: Медиздат, 2004. - 216 с. Геотар. – 2007. – 375 с.
19. Найда І.В. Фагоцитуючі клітини та їх роль при туберкульозі // Український
20. Никулин Б.А. Оценка и коррекция иммунного статуса / Б.А.Никулин. – М.: пульмонологічний журнал.- 2001.- № 3.- С.24-27.
21. Нестерова И.В. Алгоритмы обследования пациентов со вторичными иммунодефицитными состояниями, сопровождающимися ведущим синдромом вирусно-бактериальной инфекции // International Journal on Immunorehabilitation. – 2000.- Vol. 2.- № 1.- S. 81- 86.
22. Лифшиц В.М., Сидельникова В.И. Медицинские лабораторные анализы. Справочник. – М.: «Триада-Х», 2003. – 312 с.

23. Полушкина Н. Диагностический справочник иммунолога. – Астрель, Полиграфиздат, 2010. – 480 с.
24. Посібник з лабораторної імунології / Л.Є. Лаповець, Б.Д. Луцик, Г.Б. Лебедь та ін. – Львів. – 2014. – 290 с.
25. Применение проточной цитометрии для оценки функциональной активности иммунной системы человека (Пособие для врачей-лаборантов) / Составители: Б.В.Пинегин, А.А.Ярилин, А.В.Симонов, С.В.Климова, Д.В.Мазуров, С.В.Дамбаева, Г.О.Бахус. – М. – 2001. – 53 с.
26. Ройт А. Иммунология / Ройт А., Бростофф Дж., Мейл Д. ; пер. с англ. – М. : Мир, 2000. – 592 с.
27. Руководство по гематологии: Т.3. / Под ред. А.И. Воробьева. – М.: „Ньюдиамед”, 2005. – 416 с.
28. Руководство. Иммунология инфекционного процесса / Под ред. В.И.Покровского, С.П.Гордиенко, В.И.Литвинова.- М.: Медицина.- 1994.- 306 с.
29. Сизякина Л.П., Андреева И.И. Справочник по клинической иммунологии / Л.П.Сизякина, И.И. Андреева. – Ростов на Дону: Феникс, 2004 – 445 с.
30. Система внешнего и внутреннего контроля качества в иммуноферментном анализе / Информационные материалы НПО «Диагностические системы». - Н.Новгород, 2003. – 40 с.
31. Чуклін С.Н. Інтерлейкіни / С.Н.Чуклін, А.А.Переяслав. – Львов: Ліга-прес, 2005. - 481с.
32. Цинкернагель Р. Основы иммунологии. Пер с нем – М.: Мир, 2008. – 135 с.
33. Ярилин А.А. Иммунология. – М.: ГЕОТРА-МЕДИА, 2010. – 740 с.